

Avizul Comitetului Economic și Social European privind propunerea de regulament al Parlamentului European și al Consiliului privind governanța uniunii energetice, de modificare a Directivei 94/22/CE, a Directivei 98/70/CE, a Directivei 2009/31/CE, a Regulamentului (CE) nr. 663/2009, a Regulamentului (CE) nr. 715/2009, a Directivei 2009/73/CE, a Directivei 2009/119/CE a Consiliului, a Directivei 2010/31/UE, a Directivei 2012/27/UE, a Directivei 2013/30/UE și a Directivei (UE) 2015/652 a Consiliului și de abrogare a Regulamentului (UE) nr. 525/2013

[COM(2016) 759 final – 2016/0375(COD)]

(2017/C 246/06)

Raportor: **domnul Brian CURTIS**

Sesizare	Parlamentul European, 16.1.2017 Consiliul Uniunii Europene, 20.1.2017
Temei juridic	Articolele 191, 192 și 194 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene
Secțiunea competentă	Secțiunea pentru transporturi, energie, infrastructură și societatea informațională
Data adoptării în secțiune	11.4.2017
Data adoptării în sesiunea plenară	26.4.2017
Sesiunea plenară nr.	525
Rezultatul votului (voturi pentru/voturi împotriva/abțineri)	103/0/1

1. Concluzii și recomandări

1.1. Regulamentul privind governanța are nu numai scopul de a stabili întregul cadru în care vor funcționa numeroase aspecte ale uniunii energetice, ci și de a institui responsabilități clare de raportare și un proces pentru îndeplinirea tuturor obiectivelor climatice și energetice ale UE în viitorul previzibil. Este un act legislativ complex, de anvergură și de o importanță vitală.

1.2. Fără un proces puternic de governanță, nu este exagerat să se afirme că uniunea energetică se va destrăma, iar șansele ca UE să își îndeplinească angajamentele proprii și cele care îi revin în temeiul Acordului de la Paris vor scădea foarte mult. Pentru a asigura succesul acestui proces, implicarea și angajamentul societății civile, cooperarea și sprijinul statelor membre, acordul și angajamentul partenerilor sociali sunt aspecte esențiale. În special, trebuie să fie clar faptul că regulamentul facilitează o tranziție energetică echitabilă, îndeosebi în ceea ce privește locurile de muncă și cheltuielile cu energia pentru gospodării și întreprinderi.

1.3. CESE sprijină propunerea de regulament privind governanța. Acesta instituie un cadru care permite statelor membre să facă alegerile ce presupun costuri minime pentru planurile energetice și climatice naționale („planurile naționale”) și contribuie la atenuarea riscurilor de depreciere a unor active de infrastructură. Totuși, este puțin probabil ca intențiile să devină realitate dacă nu se aduc modificări regulamentului. Trebuie prevăzute măsuri de sprijin aferente care să asigure obținerea unui consens social la nivel național, regional și local în ceea ce privește modul optim de a aborda implicațiile socioeconomice și tehnice ale realizării unei tranziții energetice echitabile.

1.4. Solidaritatea și securitatea în domeniul energiei au o importanță vitală și, deși acesta este unul dintre cele cinci domenii principale de raportare și evaluare din regulament, trebuie să se acorde o atenție deosebită definirii unei diplomații și unei politici clare și comune în domeniul energiei în relația cu țările terțe.

1.5. Cu excepția cazului în care propunerea de regulament privind governanța este consolidată, întregul concept de „uniune energetică” este amenințat de diminuarea legitimității mandatului UE de a conduce tranziția energetică. De asemenea, în cazul în care nu se iau măsuri concrete pentru a asigura implicarea cetățenilor și a impune responsabilitatea, există un risc semnificativ de a se amplifica percepția asupra UE ca fiind o entitate îndepărtată și tehnocrată.

- 1.6. În articolul „Definiții” din regulament trebuie clarificați și alți termeni, printre care: „obiective”, „șinte”, „contribuție națională”, „consultare”, „sărăcie energetică” și „regional”.
- 1.7. Regulamentul ar trebui să indice în mod clar că perspectiva sa merge dincolo de anul 2030 și include angajamentul explicit al UE față de obiectivul său GES pentru 2050 și, în mod ideal, față de noul său angajament internațional privind atingerea unui nivel net de emisii GES egal cu zero până în 2050.
- 1.8. Anexa la regulament ar trebui să conțină valori de referință orientative pentru 2030 (pe baza celor mai bune estimări pe care le poate efectua Comisia) pentru contribuțiile naționale ale statelor membre privind energia din surse regenerabile și eficiența energetică.
- 1.9. Regulamentul ar trebui să solicite statelor membre să introducă în legislația națională contribuțiile convenite în vederea atingerii obiectivului pentru 2030.
- 1.10. Regulamentul ar trebui să indice în mod clar că fiecare stat membru are responsabilitatea de a contribui la obiectivele generale ale UE într-un mod care să fie în același timp adecvat și proporțional.
- 1.11. Ar trebui subliniat că datele furnizate de statele membre trebuie să fie relevante pentru perioada de raportare și actualizate și că există resurse și sisteme de sprijin adecvate în vederea asigurării acestui lucru.
- 1.12. Planurile naționale pentru 2030 ar trebui să fie dezvoltate pe baza unor informații strategice și a unor orientări definite în strategii pe termen lung, pentru a permite maximizarea beneficiilor (de exemplu, opțiunile pe termen scurt ar fi mai eficiente din punct de vedere al costurilor dacă ar fi stabilite în conformitate cu strategia pe termen lung).
- 1.13. Regulamentul ar trebui să includă o dispoziție „ratchet” ca mecanism care să contribuie la îndeplinirea obiectivului ambițios al Acordului de la Paris de a nu se depăși nivelurile preindustriale de temperatură cu mai mult de 1,5 °C.
- 1.14. Ar trebui să fie inclusă în anexă o „definiție de referință” pentru sărăcia energetică, pentru a permite o analiză comparabilă și consecventă a datelor.
- 1.15. Regulamentul ar trebui să prevadă în mod clar faptul că statele membre sunt obligate să își publice proiectele de planuri naționale într-o etapă cât mai timpurie și că toate iterațiile ulterioare ale proiectelor respective, inclusiv observațiile și răspunsurile din partea Comisiei, a partenerilor regionali și a statelor membre, vor aparține domeniului public.
- 1.16. Trebuie detaliate evaluarea compensării contribuțiilor financiare și natura „platformei de finanțare” și, de asemenea, trebuie să se stabilească dacă aceasta poate fi folosită pentru a atrage fonduri suplimentare. Sfera de aplicare a fondurilor ar trebui extinsă pentru a include măsuri de eficiență energetică.
- 1.17. Definiția cooperării „regionale” nu ar trebui să se limiteze la proximitatea geografică, ci să includă și grupuri de state cu resurse energetice complementare, inclusiv state din afara UE.
- 1.18. Anexa ar trebui să conțină dispoziții specifice privind natura, amploarea și resursele necesare consultării publice pentru a se asigura o sensibilizare consecventă și în cunoștință de cauză a cetățenilor și un angajament la nivelul UE.
- 1.19. Ar trebui să se ia în considerare crearea unei unități europene dedicate informării în domeniul energetic în cadrul SEE.
- 1.20. De asemenea, ar trebui creat un scenariu „Brexite”, alături de scenariul „28”, iar cele două scenarii ar trebui să fie analizate în paralel, pe măsură ce sunt evaluate contribuțiile naționale.

2. Introducere

2.1. Europa se confruntă în prezent cu numeroase provocări; indiferent că sunt de natură politică, economică sau tehnică, ele afectează fiecare cetățean în parte și, prin urmare, modelează natura și viitorul democrației noastre. Timp de mulți ani, energia a fost o arenă în care au acționat puternice forțe politice, tehnice și economice. Uniunea energetică, cu viziunea sa asupra viitorului și cu strategia sa axată pe coeziune, este principalul vehicul prin care UE se asigură că energia Europei este sigură, accesibilă și ecologică.

2.2. Guvernanța eficientă a uniunii energetice nu are în vedere numai consolidarea încrederii consumatorilor și a investitorilor, astfel încât să se asigure beneficii maxime la cele mai reduse costuri, ci contribuie în mod fundamental la demonstrarea angajamentului Uniunii de a pune în aplicare Acordul de la Paris și de a ghida UE în direcția depășirii obiectivelor pentru 2050 privind energia și clima. Prin urmare, conceperea unui regulament corespunzător privind guvernanța oferă Europei o oportunitate esențială de a-și demonstra valoarea față de cetățeni, statele membre și întreaga lume. Acest lucru este deosebit de important, întrucât permite depășirea clivajului existent între schema de comercializare a certificatelor de emisii și Regulamentul privind partajarea eforturilor, impunând statelor membre să planifice decarbonizarea întregii economii.

2.3. În luna aprilie 2015, CESE a adoptat un aviz exploratoriu la solicitarea Comisiei Europene, pe tema „*Dezvoltarea sistemului de guvernanță propus în contextul cadrului de politici privind clima și energia pentru 2030*”⁽¹⁾. Bineînțeles, în perioada care a urmat, necesitatea unor acțiuni privind energia și schimbările climatice a devenit mai urgentă, la fel cum s-a întâmplat și cu necesitatea de a adopta o perspectivă pe termen lung privind guvernanța tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon. La rândul său, propunerea de regulament stabilește cerințele privind elaborarea unor planuri naționale integrate, precum și un proces simplificat de instituire și supraveghere a acestora. Cu toate acestea, în ultimii doi ani, încrederea cetățenilor în conducerea politică și instituțională și în coeziunea politică la nivelul UE s-a redus, în general, guvernanța devenind astfel cu atât mai necesară, dar și mai dificilă.

2.4. În plus, Acordul de la Paris din decembrie 2015 reprezintă un acord global semnat în comun de UE și statele membre, prin care se angajează la contribuții stabilite la nivel național (CSN), acestea coincidând practic cu cele din prezentul regulament. În plus, s-a convenit să se continue eforturile de a limita creșterea temperaturii globale la 1,5 C peste nivelurile preindustriale – o aspirație care necesită planificare pe termen lung și care impune obiective mai ambițioase decât cele convenite până în prezent pentru 2050 de către UE.

2.5. În avizul său din 2015, CESE a anticipat aceste tendințe și a adoptat o abordare pragmatică, considerând necesitatea educării, informării și angajării aprofundate și extinse a cetățenilor, ca element precursor al oricărei propuneri de guvernanță de succes. Există puține semne că acest lucru ar fi avut loc. Guvernanța – cu implicațiile sale în termeni de cerințe obligatorii legate de acțiunile suverane ale statelor membre – este un domeniu sensibil, nu în ultimul rând în ceea ce privește energia, un domeniu în care situațiile individuale ale statelor membre diferă foarte mult. În plus, pentru a garanta succesul, orice proces trebuie să fie completat de măsuri și acțiuni fără caracter legislativ.

2.6. În 2001, Comisia Europeană a adoptat o carte albă privind guvernanța⁽²⁾. Aceasta stabilește cinci principii ale bunei guvernanțe care sunt încă valabile (dar nu sunt întotdeauna puse în aplicare):

- deschiderea;
- participarea;
- răspunderea;
- eficacitatea;
- coerența.

Acestea reflectă principiile și valorile pe care CESE le sprijină, la ele putându-se adăuga încă un principiu, cel al „tranziției echitabile” în contextul propunerii de regulament.

2.7. Pentru a contribui constant la luarea unor decizii informate și la ajustarea politicilor, sistemul de guvernanță trebuie să permită și exprimarea continuă a opiniilor, a preferințelor, a percepțiilor și a valorilor. Guvernanța trebuie să însemne asigurarea desfășurării unor procese solide și legitime pentru luarea deciziilor, dar și adaptarea respectivelor opțiuni la circumstanțele naționale, precum și la evenimentele neprevăzute care apar în timp. Aceasta nu înseamnă că trebuie să aibă loc schimbări frecvente de direcție. Dimpotrivă, înseamnă că direcția generală de deplasare este protejată prin angajamentul față de obiectivele pe termen scurt și lung, în concordanță cu cercetarea științifică în domeniul climei și printr-un proces stabil de luare a deciziilor privind îndeplinirea acestor obiective – de fapt, printr-o mai mare consecvență și o dinamică incluzivă.

⁽¹⁾ JO C 291, 4.9.2015, p. 8.

⁽²⁾ COM(2001) 428 final.

3. Sinteza propunerii Comisiei

3.1. Propunerea de regulament privind governanța, prin care se urmărește să se asigure un caracter coerent, complementar și suficient de ambițios politicilor și măsurilor care cuprind uniunea energetică, se bazează pe două direcții de acțiune strâns legate între ele. Prima vizează raționalizarea și o mai bună integrare a obligațiilor de planificare, raportare și monitorizare în elaborarea planurilor naționale și a planului pentru 2050, precum și a rapoartelor ulterioare privind progresele înregistrate, cu o monitorizare integrată de către Comisie la nivelul UE; cea de a doua propune un proces de governanță politică între Comisie și statele membre cu privire la instituirea și punerea în aplicare a planurilor naționale. Dacă propunerea va fi aprobată în forma prezentată (o nouă măsură legislativă și revizuirii ale legislației secundare existente), ea va reprezenta un nou mecanism de cooperare între statele membre și Comisie.

3.2. Per ansamblu, regulamentul propus oferă o bază legislativă în care sunt integrate (31) sau abrogate (23) peste 50 de obligații individuale existente în materie de planificare, raportare și monitorizare a acquis-ului în domeniul energiei și climei. El se aplică celor cinci dimensiuni ale uniunii energetice: solidaritatea și securitatea energetică, piața energiei, eficiența energetică, decarbonizarea și cercetarea, inovarea și competitivitatea. Propunerea definește în detaliu conținutul planurilor naționale integrate pentru aceste cinci dimensiuni, care, începând cu luna ianuarie 2019 și, ulterior, o dată la 10 ani, sunt solicitate fiecărui stat membru. Sunt necesare consultări publice și o cooperare regională, precum și o actualizare la cinci ani a primului plan și a planurilor ulterioare. Principalele rezultate constau în contribuții naționale în domeniul energiei din surse regenerabile și al eficienței energetice și în elaborarea planurilor pentru 2050 privind decarbonizarea economiei.

3.3. Este prevăzută, de asemenea, sarcina Comisiei de a evalua planurile, actualizările acestora și acțiunile ulterioare întreprinse de statele membre în urma recomandărilor Comisiei. Se prezintă și o structură detaliată de raportare bianuală care trebuie respectată de către statele membre, cu cerințe detaliate referitoare la politicile privind gazele cu efect de seră, măsuri și previziuni, acțiunile naționale de adaptare, sprijinul financiar și tehnologic acordat țărilor în curs de dezvoltare, veniturile din licitații, energia din surse regenerabile, eficiența energetică, securitatea energetică, piața internă a energiei și cercetarea, inovarea și competitivitatea. Pentru aceste rapoarte se propune înființarea unei „platforme de raportare electronică”.

3.4. Regulamentul conține clauze detaliate privind evaluarea, monitorizarea și un mecanism de recomandare și reacție pentru cazurile în care se consideră că nivelul ambiției sau al progresului este insuficient. Furnizarea unui cadru amplu, obligatoriu, pentru elaborarea planurilor naționale contribuie la asigurarea comparabilității și a consecvenței acestora. Fiecare stat membru are obligația să aducă o contribuție financiară la o platformă de finanțare care să acopere orice deficit constat în raport cu obiectivele de referință convenite în domeniul energiei din surse regenerabile. Raportul anual privind starea uniunii energetice trebuie să conțină rapoarte cuprinzătoare cu privire la aceste domenii. Agenției Europene de Mediu i se acordă un rol specific și cuprinzător de sprijinire a activității Comisiei.

3.5. Regulamentul este complementar semestrului european și în concordanță cu recomandările emise în contextul acestuia, iar în cazul în care există aspecte ale politicilor privind energia și clima care prezintă relevanță pentru reforma macroeconomică sau structurală, ele pot fi în continuare abordate în recomandările specifice fiecărei țări din cadrul semestrului european.

4. Observații generale și specifice

4.1. Obiective și contribuții

4.1.1. Regulamentul privind governanța oferă un cadru detaliat pentru planurile naționale și un proces ulterior de raportare, evaluare și ajustare. El vizează stabilirea unor obiective, monitorizarea acestora și realizarea contribuțiilor. Cu toate acestea, definițiile acestor termeni nu sunt incluse în articolul 2 „Definiții”, o omisiune ce ar trebui să fie remediată.

4.1.2. CESE susține și sprijină cadrele detaliate prevăzute în anexa 1 pentru planul național obligatoriu. Acestea înlocuiesc planurile separate pentru eficiența energetică și sursele regenerabile de energie. Deosebit de importantă este obligația fiecărui stat membru de a stabili contribuții naționale în aceste domenii, care, atunci când sunt agregate, ar trebui să asigure cel puțin îndeplinirea obiectivelor generale convenite la nivelul UE.

4.1.3. În avizele sale anterioare, CESE a pledat ferm și consecvent în favoarea unor obiective naționale obligatorii ⁽³⁾. Justificarea a fost aceea că multe politici energetice au eșuat în trecut din cauza unei puneri în aplicare slabe. Dacă sunt aplicate, ajustate și executate riguros, contribuțiile planurilor naționale ar putea genera un rezultat echivalent obiectivelor obligatorii. Totuși, pentru ca acest lucru să devină realitate, trebuie tratate o serie de deficiențe identificate în prezenta propunere.

4.1.4. Sistemul de referință pentru contribuțiile naționale privind eficiența energetică și energia din surse regenerabile este reprezentat de angajamentele convenite pe care statele membre le-au indicat deja ca urmând să fie realizate până în 2020. Cu toate acestea, regulamentul ar fi consolidat dacă ar include valori de referință orientative ale contribuțiilor statelor membre în vederea atingerii obiectivului pentru 2030. Aceste valori de referință vor trebui să fie stabilite, în orice caz, ca bază a dialogului privind ajustarea și vor accelera procesul iterativ preconizat dacă sunt prezentate și făcute publice într-un stadiu incipient.

4.1.5. Unele țări și-au stabilit obiectivele energetice pentru 2020 în legislația națională. CESE este de părere că regulamentul ar trebui să solicite statelor membre să introducă în legislația națională contribuțiile convenite pentru 2030, pentru a da greutate obiectivelor prin dispoziții legislative imperative. Totuși, experiența arată că nici măcar obligațiile legale nu garantează neapărat îndeplinirea obiectivelor, drept pentru care CESE subliniază importanța bunei guvernante ca proces stabil de asigurare a progresului, iar în continuare, în cadrul prezentului aviz, subliniază în special importanța existenței unor dispoziții mult mai stricte pentru a permite și a garanta implicarea părților interesate în ceea ce privește guvernanta.

4.1.6. Pentru a sublinia și mai mult importanța „contribuțiilor” naționale, atât pentru eficiența energetică, cât și pentru sursele regenerabile de energie, regulamentul ar trebui să indice în mod clar că fiecare stat membru are responsabilitatea să contribuie la îndeplinirea obiectivelor generale ale UE într-un mod care să fie în același timp adecvat și proporțional. În momentul de față, această obligație este o responsabilitate colectivă.

4.2. Procesul de raportare

4.2.1. CESE salută instituirea unui proces de raportare de către statele membre, precum și rolul analitic/critic cu privire la aceste rapoarte acordat Comisiei, în colaborare cu Agenția Europeană de Mediu. O analiză exactă, fermă și curajoasă va fi esențială, dacă se dorește ca recomandările și avizele subsecvente ale Comisiei să aibă efect. De asemenea, este esențial ca datele să fie actualizate și relevante pentru perioada de raportare, astfel cum s-a subliniat în avizul CESE privind starea uniunii energetice din 2015 ⁽⁴⁾.

4.2.2. Deși datele solicitate prin procesul de raportare se aliniază celor care trebuie colectate în conformitate cu Acordul de la Paris privind schimbările climatice, actualizările planurilor naționale au loc înainte de finalizarea bilanțului global pe cinci ani al Acordului, ceea ce va întârzia semnificativ răspunsul la orice actualizare a contribuțiilor naționale din UE. Aceasta este o subminare inacceptabilă a procesului de armonizare a guvernantei, având în vedere că UE a semnat Acordul de la Paris. Cu această ocazie, trebuie să se asigure un calendar adecvat al revizuirilor CSN la nivelul ONU și al UE.

4.2.3. Regulamentul ar trebui să includă o dispoziție „ratchet” ca mecanism care să contribuie la îndeplinirea obiectivului ambițios de a nu se depăși nivelurile preindustriale de temperatură cu mai mult de 1,5 C. Aceasta s-ar putea realiza printr-un proces de adoptare a bugetelor aferente emisiilor de carbon în 5-10 etape, în care UE se angajează să atingă un nivel net de emisii GES egal cu zero până în 2050.

4.2.4. Regulamentul prevede că planurile naționale trebuie să conțină, *inter alia*, o evaluare a impactului asupra aspectelor sociale și, mai ales, asupra obiectivelor naționale privind sărăcia energetică, precum și un program de acțiune. CESE a fost deosebit de preocupat de acest aspect și salută această adăugire. Cu toate acestea, planurile naționale au libertatea de a stabili o definiție proprie a sărăciei energetice, ceea ce va face imposibilă compararea datelor între statele

⁽³⁾ JO C 424, 26.11.2014, p. 39 și JO C 75, 10.3.2017, p. 103.

⁽⁴⁾ JO C 264, 20.7.2016, p. 117.

membre, punând astfel în pericol șansele UE de a realiza o tranziție echitabilă și ducând, probabil, la apariția unei opoziții publice față de tranziție în sine. Prin urmare, CESE recomandă includerea în regulament a unei definiții simple de referință. Aceasta nu ar trebui să fie adoptată în mod obligatoriu de statele membre în scopuri interne, ci ar stabili un criteriu la care să se raporteze planurile naționale. De exemplu, sărăcia energetică ar putea fi definită drept „situație în care o gospodărie trebuie să cheltuiască peste 10 % din venituri pentru plata facturilor la energie pentru a crește sau a reduce temperatura în interiorul casei la un nivel acceptabil”. O astfel de definiție a permis unor țări să evalueze progresul – sau alte aspecte – în ceea ce privește combaterea sărăciei energetice, dar natura multifactorială a problemei poate necesita o definiție care să includă și alte elemente.

4.3. **Transparența, responsabilitatea și punerea în aplicare**

4.3.1. Comitetul constată că o mare parte a legislației anterioare în materie de energie a suferit de pe urma întârzierilor sau a inexactității în transpunerea și punerea sa în aplicare. Prin urmare, statele membre trebuie să depună toate eforturile, într-un spirit de solidaritate și de angajare, pentru a aplica voința politică și resursele administrative necesare unei puneri în aplicare eficace a regulamentului. Calendarul este extrem de solicitant. Proiectele de planuri naționale, care anterior trebuie să fi făcut obiectul unui proces de consultare și al unui dialog regional real, trebuie transmise Comisiei la 1 ianuarie 2018. Aceasta implică faptul că planurile naționale și dialogurile asociate cu părțile interesate și partenerii regionali sunt deja în curs de desfășurare. CESE salută faptul că exigențele unui cadru nou și obiectivele pentru perioada 2020-2030 catalizează acest proces, dar își exprimă îngrijorarea cu privire la faptul că, fără o înțelegere și un angajament din partea cetățenilor, legitimitatea politicii energetice a UE poate fi compromisă, în special în rândul consumatorilor care se confruntă cu creșterea costurilor la energie.

4.3.2. Procesul de guvernare avută în vedere conține puține elemente referitoare la o sancționare clară a lipsei de ambiție sau a nerespectării cerințelor. Transparența și responsabilitatea sunt esențiale dacă se dorește ca părțile interesate, în special cetățenii, să își exercite influența. Prin urmare, CESE propune să se instituie un organism independent al părților interesate pentru a asigura reprezentarea și consultarea reală a acestora în fiecare stat membru și sugerează ca organismul respectiv să publice propriul său raport anual cu privire la procesul de guvernare și la dialogul însoțitor. (A se vedea 4.6.)

4.3.3. Transparența este menționată frecvent în regulament, însă CESE își exprimă îngrijorarea față de faptul că nu este clar dacă publicarea timpurie și accesul publicului la fiecare etapă a elaborării planurilor naționale sunt obligatorii. Se face trimitere în preambul – dar nu și în cadrul articolelor regulamentului – la Convenția de la Aarhus, însă Comitetul consideră că acest lucru este inadecvat. Regulamentul ar trebui să prevadă în mod clar faptul că statele membre sunt obligate să își publice proiectele de planuri naționale într-o etapă cât mai timpurie și că toate iterațiile ulterioare ale proiectelor respective, inclusiv observațiile și răspunsurile din partea Comisiei, a partenerilor regionali și a statelor membre, vor aparține domeniului public.

4.3.4. Având în vedere rolul esențial al tranziției la energia din surse regenerabile, este necesară o mai mare claritate cu privire la natura și funcționarea „platformei de finanțare” (articolul 27) și la modul în care se va atribui o valoare financiară oricărui deficit în furnizarea de energie din surse regenerabile. De exemplu, se preconizează ca o astfel de platformă să mobilizeze fonduri din sectorul privat în baza „contribuțiilor” statelor membre? Se sugerează ca resursele acumulate într-o astfel de platformă să poată fi aplicate în cazul măsurilor de eficiență energetică, precum și pentru furnizarea energiei din surse regenerabile.

4.3.5. Există în continuare o anumită incertitudine privind modul în care recomandările Comisiei, rezultate din procesul anual de raportare, vor fi aplicate în cazul în care statele membre nu acționează cu promptitudine. Dacă va fi urmată procedura obișnuită de constatare a neîndeplinirii obligațiilor, atunci cu siguranță acest proces va fi mult prea lent pentru a se dovedi eficace în intervalul de timp disponibil.

4.4. CESE sprijină pe deplin dispozițiile privind cooperarea regională obligatorie între statele membre pentru îmbunătățirea eficacității și a eficienței măsurilor și stimularea integrării pieței și a securității energetice. Cu toate acestea, Comitetul sugerează includerea termenului „regional” la articolul 2 „Definiții”, pentru a permite Comisiei să propună și să impună un angajament, în cazul în care acesta nu există. În prezent, există posibilitatea ca termenul „regional” să fie înțeles ca intrastatal, mai degrabă decât interstatal, sau ca termenul „regiune” să fie definit geografic, și nu ca grupare de state cu resurse energetice complementare.

4.5. În special, CESE este extrem de dezamăgit să constate că articolul 10 privind consultarea publică este nespecific și inadecvat și că se situează cu mult sub nivelul propunerii Comitetului de a se stabili un Dialog european cuprinzător privind energia (DEE) – un instrument care ar asigura contactul direct și consecvent cu cetățenii/consumatorii și ar oferi o educație de bază și o implicare în ceea ce, în multe state membre, se va dovedi un subiect dificil de prezentat. Un astfel de dialog este prea important pentru a fi tratat, în cel mai bun caz, în capitolul „acțiuni nelegislative” și ar trebui să capete mai mult conținut prin introducerea unui paragraf suplimentar la articolul 10. De asemenea, acest articol nu este în conformitate cu Directiva privind evaluarea strategică de mediu, care stabilește standarde pentru o guvernare a mediului transparentă și participativă, în care planificarea în domeniul energiei și climei reprezintă o parte esențială.

4.6. Prin urmare, CESE reiterează faptul că procesul de guvernare, astfel cum este prevăzut în prezentul regulament, nu va putea furniza CSN fără implicarea și susținerea societății civile în toată Europa. Pentru a câștiga încrederea și implicarea cetățenilor, un astfel de dialog ar trebui să fie independent față de guvern și de procesul de elaborare a planurilor naționale. El ar trebui să se axeze pe informarea consumatorilor, să îi ajute pe furnizorii de energie să se implice și să își câștige încrederea publicului și să asigure un canal de exprimare a numeroaselor preocupări ale diferitelor grupuri cu privire la securitatea energetică, accesibilitate și durabilitate. CESE și-a afirmat disponibilitatea de a-și asuma un rol în cadrul acestui proces pe care l-a denumit Dialogul european privind energia (DEE), prin organizarea și participarea la unele etape ale consultărilor organizate la nivel național. Totuși, domeniul de aplicare al unui astfel de dialog trebuie să se bazeze pe resurse mai ample și pe angajamente naționale extinse. Pe scurt, ar fi necesari următorii pași:

- instituirea unui mecanism pentru crearea unei surse independente și obiective de finanțare, pusă la dispoziție în principal de părțile interesate din întregul lanț de producție și aprovizionare, la care să se adauge un sprijin guvernamental adecvat din partea UE și a statelor membre. În ansamblu, DEE va reprezenta o manieră extrem de eficientă din punctul de vedere al costurilor de a implica consumatorii de toate tipurile în modularea energetică și de a recunoaște și stimula contribuția prosumatorilor;
- în paralel cu orientările privind structura planurilor naționale, DEE, în consultare cu Comisia și cu toate părțile interesate importante, va elabora orientări privind instituirea de dialoguri naționale privind energia;
- înființarea unei structuri complet independente de coordonare a DEE, pentru a încuraja acțiunea și implementarea în fiecare stat membru. Această structură ar trebui să contribuie, printre altele, la necesara revizuire de către Comisie a conținutului și a nivelului de ambiție al planurilor naționale, precum și la implementarea lor. Acest lucru va evidenția contribuția pe care o pot aduce părțile interesate la elaborarea politicilor și la îndeplinirea cerinței de consultare eficace prevăzute în regulament;
- vor avea loc dezbateri privind planul național și discuții la nivel regional cu grupuri de DEE din țările vecine. Vor urma discuții la nivelul UE cu toate grupurile de dialog în domeniul energiei. Aceste discuții, canalizate prin intermediul structurii independente de coordonare, ar trebui să aibă statut consultativ pe lângă instituțiile UE și să îmbunătățească eficiența politicilor UE și ale statelor membre din punctul de vedere al costurilor.

4.7. CESE sugerează că ar fi util să se înființeze o unitate europeană dedicată informării în domeniul energetic în cadrul SEE, care să își asume responsabilitatea pentru procesele de compilare și evaluare a datelor prevăzute de regulamentul privind guvernarea. Aceasta ar trebui să coopereze strâns cu Observatorul sărăciei energetice, în prezent aflat în stadiul de propunere, și să ofere servicii de informare pentru Dialogul european privind energia la nivel național.

4.8. Securitatea energetică reprezintă unul dintre cele cinci domenii principale de raportare și evaluare din regulament, iar acest domeniu, în special, va necesita un dialog regional extins. Comitetul a observat deja că UE are nevoie de o diplomație și de politici clare și comune în domeniul energiei în relația cu țările terțe⁽⁵⁾. Securitatea și solidaritatea energetică sunt indicate de Comisie ca fiind primul pilon al unei uniuni energetice comune, dar, fără acorduri și parteneriate puternice cu principalii actori de la nivel mondial și fără o politică energetică comună, nu se poate obține niciun astfel de rezultat.

⁽⁵⁾ JO C 264, 20.7.2016, p. 117.

4.9. CESE își exprimă îngrijorarea cu privire la impactul Brexit-ului asupra procesului de guvernare. În primul rând, procesul avut în vedere de regulament presupune că Regatul Unit are statut de membru al UE, iar contribuțiile CSN vor fi evaluate pe această bază. Planurile naționale finale vor fi stabilite înainte ca Regatul Unit să părăsească în mod oficial UE, dar, în acest moment, ar putea fi necesare ajustări majore pentru a permite retragerea contribuției Regatului Unit din contribuția totală a UE. CESE sugerează Comisiei să elaboreze un scenariu Brexit în paralel cu scenariul „28” și ca cele două scenarii să fie analizate în paralel. În al doilea rând, retragerea Regatului Unit ar putea avea un impact major asupra echilibrului politic și a strategiei diplomatice relevante pentru fiecare dintre cele cinci categorii ale domeniului de aplicare al regulamentului – în special asupra securității energetice.

Bruxelles, 26 aprilie 2017.

Președintele
Comitetului Economic și Social European
Georges DASSIS
